

Sociologisk Forskning nr 3-4/2000

har kommit att präglas av artiklar och inlägg som fokuserar på sociologin och sociologerna. Det ser ut som ett temanummer om sociologi, men i själva verket är det ett antal tillfälligheter som samverkat. Egentligen har den nuvarande redaktionen haft som policy att inte fokusera på sociologin som sådan utan tvärtom försökt publicera manus som diskuterar problem som är giltiga även utanför sociologisamfundet.

Svallfors kritik i detta nummer sätter fingret på denna ömma punkt. Hur relevant är Sociologisk Forskning för omvärlden? En mer närgående fråga är: hur relevant är Sociologisk Forskning för dagens sociologer? Om tidskriften inte är relevant vare sig utanför eller innanför sociologernas fackkrets skulle den, för att använda Svallfors term, verkligen vara ett sorgebarn. Ett barn som trots föräldrarnas kärlek misslyckats och gått vilse i världen.

Men är inte frågan fel ställd? Det är kanske den *reellt existerande sociologin* som är problemet? Det är kanske föräldrarna mer än barnet som vi skall vara oroliga för? Modern sociologi är heterogen och dessutom lösligt sammanhållen. Detta blir lätt problematiskt, särskilt om disciplinen saknar vilja och gemensamma metodregler för att lösa sina inre (vetenskapliga) konflikter.

En sådan uppfattning, i mer tillspetsad form, för John Goldthorpe fram i sin artikel i detta nummer av Sociologisk Forskning. Han frågar sig om den västerländska rationalismen har gått förlorad i (en del av) den (postmoderna) sociologin. Socialvetenskapen måste återgå till sina friska rötter, som ligger inom den rationalistiska traditionen, skriver han. Hans kritik av vissa av nutidens strömningar kan tyckas brysk – redaktionen ger gärna plats för gemälen.

Kritiken av (delar av) modern sociologi är dock ännu hårdare utanför sociologernas trots allt ganska gemytliga allrum. Ett väl känt exempel är fysikern Alan Sokal, som skickade in ett fejkat manus till den amerikanska tidskriften "Social Text", vilket accepterades och hyllades på tidskriftens ledarsida¹. De olika förvecklingarna har dokumenterats i bokform, under rubriken "intellektuella bedragare"². Självklart (?) är sakernas tillstånd inte lika bedrägligt i Sverige. George Klein, som ägnat mycken tid till att läsa sociologiska texter är mer återhållsam i sin kritik:

...postmoderna varianter [av vidskepelse] tar på sig filosofins och vetenskaplighetens mantel...De mer försvarslösa humanistiska vetenskaperna (historia, sociologi och språk) har hamnat i en självförgörande fälla³

Sociologins utveckling har med andra ord uppmärksammats utanför våra egna led. Har vi verkligen hamnat i en självförgörande fälla? Det verkar nödvändigt att vi själva diskuterar och skaffar oss ett bättre grepp om sociologins utveckling. Kan Sociologisk Forsknings problem i själva verket vara den svenska sociologins problem? Vad är det egentligen som håller oss samman som sociologisk gemenskap? Det lär knappast vara en gemensam syn på samhället. Är det vårt sociala patos? Eller ett intellektuellt patos att förstå hur samhället fungerar? Innehav av vissa tjänster på universiteten? Alla delar av den nutida sociologin är kanske inte bärkraftiga – slentrianmässigt hänvisar man ofta till disciplinens kärna, men det är långtifrån klart varav denna består. Är kärnan mer livskraftig än de så kallat perifera grenarna av sociologin? Sociologins kritiker tycks hävda att själva kärnan är angripen av röta.

Man bör också uppmärksamma de mer positiva inslagen i bilden. De skrivs uppåt femtio doktorsavhandlingar i sociologi om året i Sverige. Detta nummer av Sociologisk Forskning innehåller bl a recensioner av 11 nya doktorsavhandlingar i sociologi, liksom nyskrivna manus som diskuterar två av sociologins klassiker, Weber och Sorokin. I det senare fallet utifrån ett okänt, nyligen återfunnet manuskript. Intresset för sociologins historia kan mycket väl uppfattas som en otålighet inför dagens abstrakt pratiga sociologi.

Det är ändå tydligt att svenska sociologer är livaktigt och framgångsrikt verksamma, både i och utanför Sverige. Goda manus är alltid välkomna till Sociologisk Forskning, men kriterierna för vad som är goda manus har kanske växlat genom åren. Det vore ändå bra underligt om inte förutsättningarna fanns för att skapa en tidskrift som väcker intresse både innanför och utanför disciplinen själv. Hur det skall gå till får vi anledning att återkomma till, närmast på Sociologförbundets årsmöte i januari.

För Sociologisk Forsknings redaktion i december 2000

/Denny Vågerö

Noter

¹ Alan Sokal (1996) Transgressing the boundaries – towards a transformative hermeneutics of quantum gravity. *Social Text* 46/47:217-252.

² Alan Sokal, Jean Bricmont (1997) *Impostures intellectuelles*. Éditions Odile Jacob.

³ Georg Klein (1998) *Korpens blick – essäer om vetenskap och moral*. s 296. Albert Bonniers Förlag.